

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
31 Octombře st. v.
12 Novembre st. n.

Ese in fie-care dumineca.
Redacțiunea în
Közép-utcza nr. 395.

Nr. 44.

ANUL XVIII.
1882.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 25 lei.

Bărbatul nevestei frumoase.

— Novelă. —

Se 'nțelege, c'avea și el un nume, ca toți oamenii. Dar acela nu eră în us. Ba mulți nici nu-l șcieau Ieră cei ce-l cunoșceau, nu-l pré rostiau. Când vorbeau despre el, îl numiau „bărbatul nevestei frumoase“. Acesta eră numele lui cel cunoscut de obște.

Din acesta poreclă se vede, că nu el, ci nevêsta lui eră capul casei și că dênșul avea rolul unei persoane secundarie.

Și lumea blăstemată nu se sfiă a spune, că ȃeu dênșul nici nu merită altă sorte, pentru că nu avea nici una din acele însușiri ce naltă pe bărbat în judecata lumii.

Ias că eră urit, cât se fugi de el, dar pe deasupra mai avea și renumele de neghiob. Conșcolarii lui și cei ce-l cunoșeau mai de aprôpe povestiau fôrte multe întâmplări hazlii din vieța lui.

Gum ș-a căpêtat dară acest om o nevêstă atât de frumoasă?

Așă, că dênșul eră bogat.

Părintele seu, ierte-l Dumneȃeu, i-a lăsat o avere mare. Pututu-i-a lăsa, căci a avut din ce. N'a fost în părțile acele bocotan ca el. Tot ținutul a cunoscut pe „ciobanul Tanasie“. Căci „cioban“ i ȃiceau toți, de și nu mai eră acela, ba dênșul avea ciobani cari i păziau turme de oi; dar cu ciobănitul a început și el a-ștringe averile. Cu acel nume s'a făcut cunoscut prin tôte satele. Ba ș-atuncia, când ajunsese bogat și nu mai eră silit să păzescă oile, el ședea tot în munți, de unde viniă numai la sêrbători mari seu când mână la têrguri câte o turmă de vênȃdare.

Din acesta se vede totodată, că nici tată-seu n'a fost cunoscut după numele seu adevêrat, ci după acela ce i-a dat lumea. Dôră nimene n'a fost, care să fi șciut, că porecla lui este „Cucandeu“. Și mai bine, că n'a șciut, pentru că ciudatul sunet al numelui „Cucandeu“ ar fi produs o mulțime de glume necălite.

Dar decă ciobanul Atanase Cucandeu n'a putut lăsa fiului seu Găvrilă un nume, i-a lăsat cel puțin avere. Și atâta i-a fost destul, pentru ca să-și capete o nevêstă frumoasă.

Dênșă eră fiica unui negustor, care a dus casă mare, a cheltuit mult cu creșcerea fiicei sale, apoi într'o ȃi s'a pomenit bancrot.

Fêta crescută 'n bogăție avea pretensiuni mari și fiind că devinise săracă, nimene nu cuteză să se apropie de dênșă cu cugetul de însurăciune. Astfel ea trecuse de două-ȃeci și patru de ani, fără să se fi ivit un mire acceptabil. Părinții se 'ntăritau a da fetei lor tot

ce căpêtase dênșă pân atunci, căci sperau s'o mărite bine și să-i ajutore apoi dênșă în starea lor decăȃută. Dar tôte jertfele se aduseră însădar. Tinêrii par că se feriau de fêta lor. Amicele ei tôte se măritară, numai dênșă remase fêtă 'n pêr. Ba, s'o spunem curat, începea chiar să 'mbêtrânescă.

Atunci se ivi Găvrilă Cucandeu. Un tiner care ș-a terminat studiile juridice și avea 'n busunar diploma de avocat. Dar — precum șciți — eră urit și neghiob, cât se fugi de el.

În primul moment Elvira, numele fetei, voiă și dênșă să facă astfel; dar mamă sa o desluci, că urit și neghiob, dar Găvrilă Cucandeu este avocat și bogat. Atunci dară și fêta se strămută la moment. Peșitorul nu-i mai părea atât de respingător, ma descoperi întrênsul și unele însușiri plăcute. Începù să fie cu dênșul afabil și desvoltă tôte arta sa de ademenire, pentru ca să-l pôtă cuceri.

— Las' să fie el odată bărbatul meu, — își ȃicea dênșă, — căci apoi îl voiș Ńci eu dresă.

Cucerirea nu fu un ce greu, căci Elvira eră fôrte frumoasă, încât putea să farnece pe ori și cine, cu atât mai vêrtos pe un Găvrilă Cucandeu, care nu mult umblase prin lume. Abiă la sêptemână el i declară amor și-i cerù mâna.

Părinții Elvirei tremurau de bucurie, când dênșă le împărtași succesul complet. Dar ea șciù să 'ntocmescă trebile așă, că Găvrilă n'a aflat nimica despre acesta bucurie. Fêta, care așteptă cu nerăbdare declarațiunea lui, își cerù totuș termin de cugetare, numai ca să nu apară cumva, că a și gândit cândva la acesta însoțire. Și când terminul trecù și spuse lui Găvrilă, că nu-i refusă mâna, acela se simți fôrte fericit și onorat.

Așă a devenit Elvira nevêsta lui Găvrilă Cucandeu. Așă ș-a căpêtat el o femeie frumoasă; dar tot odată așă ș-a perdut numele. Ea eră lumina, el numai umbra ei. Ea stăpâniă în casă și dênșul eră numai „bărbatul nevestei frumoase“.

Și fiind că el avea nevêstă frumoasă și tineră, deveni și el cunoscut în lume. Ședea la sat, dar abiă la o oră de oraș; se 'nțelege dară că mergea adese ori la oraș. Ce-i drept, el preferiă să ședă acasă, dar ea se urîă acolo, i plăcea șgomotul, societatea, petrecerea; trebuia dar să mêrgă și dênșul.

Acolo nevêsta lui eră sêrbătorită, un cerc de adoratori se formă în giurul ei. El i priviă cu o plăcere naltă, căci i părea că ceteșce de pe fața lor, cum aceia îl pizmuiau pentru acesta comôră prețioasă. Și atunci un cutremur de fală i trecea corpul, își innaltă fruntea și simțiă o fericire nespusă.

Maj. Sa regina României, și ietă suverana poetă a surprins lumea cu o lucrare nouă. Aceia a apărut în limba germană și poartă titlul: „Des Elends Erdengang“, care a fost primită cu aplauze de critica străină. Noua lucrare este un ciclu mai mare de tradițiuni, în care autorea se ocupă ierăș de o cestiune filosofică și anume, că de unde și pentru ce este suferința pe pământ? Figuri și scene simbolice: Țera Vietii, a Luptei, a Durerii, a Răbdării, a Muncii și a Păcii au roluri în operă. Durerea, ca fiica Vietii și a Luptei, peregrinează fără liniște prin totă lumea, intră la săraci și la bogați, și Răbdarea o primește la sine, la care intră și Munca și apoi toate trei la olaltă scriu în cartea vietii. Din aceste ideie fundamentală se desvöltă apoi singuraticile episoade ale poemei. Partea finală, sub titlul „O vietă“ ofere niște descrieri cu colori viue și meditațiuni adânci, dând privilegiu nou publicului cetitor s'admire spiritul bogat, nalt și nobil al poetei regine.

✕ **Monografia reginei României.** Dna Mitte Kremnitz, care a presintat publicului german mai multe traduceri escelente din literatura română populară, nu de mult a publicat, la librarul Schottländer in Bresslau, monografia reginei României. Acesta poartă titlul „Carmen Sylva. Ein Lebensbild der Dichterin“. Portretul reginei ilustrază acesta pré interesantă scriere a dnei Mitte Kremnitz.

✕ **Călin dar glumeț.** A eșit de sub tipariu: „Călin dar glumeț“, călin dar glumeț pe anul 1883 pentru ômeni seriosi compus de Un drăculeț cu pèrul creț“. Acest călin dar, cu cuprins de 5 côle, afară de partea calendaristică, conține o mulțime de istorii glumețe, menanțșuri vesele, poesii amuzante, anecdote și 25 de ilustrațiuni umoristice. Prețul unui esemplar e 40 cr. Se află de vëndare la administrățiunea „Familiei“ in Oradea-mare. Pe poștă mai puține decât 5 esemplare nu se trâmit. Colectanții primesc dela 10 esemplare unul, al 11-le, gratuit.

C e e n o u ?

✕ **Sinodul gr. c. oradan** s'a deschis marți la 7 novembre, sub presiul Pr. SSale părintelui episcop diecesan Mihaiu Pavel, compus din 59 membrii, toți din cler. În ajunul deschiderii se țină o conferință generală; ier în ziua de deschidere se serbă un serviciu divin, pontificând ênsuși episcopul asistat de toți canonicii și de alți numèroși preoți de frunte. După serviciul divin, poporul ieși din biserică, și sinodul se deschise. La miédăși episcopul întrunî la prând pe toți membrii sinodului. În țilele următore ședințele se continuară în reședința episcopescă, și se crede că mâne duminică se vor încheiă. Desbatêrile fiind secrete, din cele ce transpirară în publicitate, amintim numai, că de ocamdată s'a amânât introducerea forurilor protopopești.

✕ **Șcôla pentru fete române în Oradea-mare.** Societatea pentru înființarea unei șcôle de fete române in Oradea-mare va ținé adunarea sa generală in anul acesta in Oradea-mare la 11 decembre c. n. in otelul „Arborele verde“, la patru ôre după miédăși. Convocările pentru acest termin s'au și espedat membrilor, dar totodată se invită și alții, cari se interesază de acesta întreprindere și voiesc a se 'nscire de membrii. Tacsă anuală e 3 fl; capitalul ce au sê depună membrii fundatori e 50 fl.

✕ **Statua lui Lazăr** se va redică mai de grabă, decât cum s'ar fi putut speră. Aflăm, că comitetul constituit la București spre a adună capitalul trebuincios,

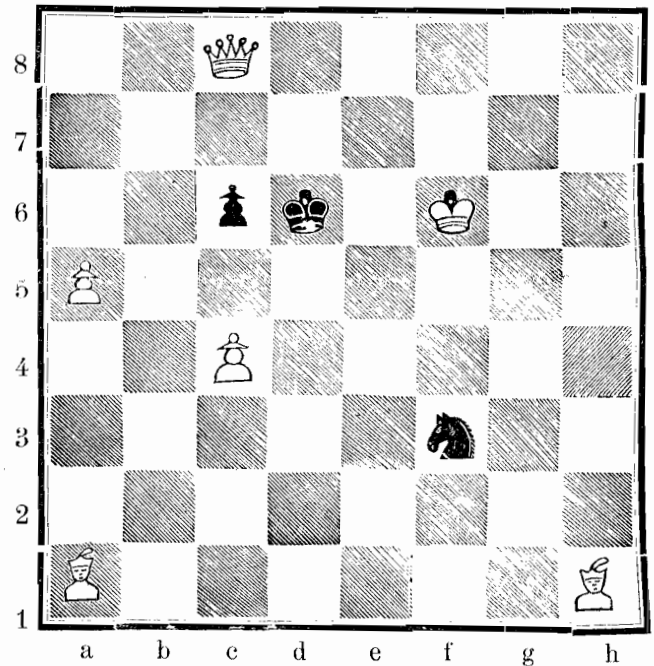
deja dispune de o sumă considerabilă. Comitetul ar fi dispus, precum cetim in „Românul“, a încredință lucrarea acestei statue artistului român Georgescu, sosit de curênd din Paris, unde a espus la cel din urmă „Salon“ statua in gips: „Endimion la vênătore“.

Necrolôge: *Maria Frențiu* n. Ardelean, soția dlui Elia Frențiu, notar cercual in comuna rurală Remetea lângă Beiuș a repausat in Domnul la 3 novembre, lăsând in doliu pe iubitul sen soț, pe fiica sa Lucia, pe soro-sa Ecaterina măritaiă Mangra, pe frații sei Alessiu cu soția Ana, George, Ioan și Petru, precum și numeroși consângeni. Repausata in Domnul a fost o română bravă, esemplu al moralității și oglinda curățeniei. — *Ioan Mihailoviciu*, fost paroc român gr. or. in Labasint, a încetat din vietă la 3/15 octombrie. — *Dl Petru Popoviciu*, profesor de cânt și ritual la institutul pedagogico-teolog. din Arad, in timp de dece țile a perçut in luna trecută o copilă Elvira și un fiu Corneliu, răpiți de șarlah.

Problemă de șac

de A. C. Filipescu.

Negru.

Alb.

Albul începe și la a treia trășură țice matt.

Terminul de deslegare e 24 novembre. Ca totdeuna, și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

Călin darul sêptêmânei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sôrele resare	Sôrele apune
Duminică	31	12	Ap. Stahie	7 13	4 14
Luni	1	13	SS. Cosma și Dam.	7 11	4 13
Martți	2	14	M. Avindin.	7 16	4 11
Mercuri	3	15	M. Achepsim.	7 18	4 10
Joi	4	16	Cuv. Ioanichie.	7 20	4 8
Vineri	5	17	M. Galachteon.	7 22	4 6
Sâmbetă	6	18	Pavel Arch.	7 24	4 5

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy in Oradea-mare. Strada principală nr. 274.